

NAPOTKI ZA VARNO KOLESARJENJE

Kateri cestno-prometni predpisi veljajo za kolesarje?

Za kolesarje veljajo isti predpisi glede vožnje po cestah in glede udeležbe v prometu kot za ostale udeležence v prometu.

Kako mora biti opremljeno kolo in kako kolesar?

Obvezna oprema kolesa so krmilo, prednja in zadnja zavora, luči (bela za osvetljevanje ceste, rdeča pozicijska luč zadaj) in odsevniki (rdeči odsevnik zadaj, rumeni bočni odsevniki na obeh kolesih ter v pedalih), zvonec, za otroke do 14. leta starosti pa tudi kolesarska čelada. Za večjo varnost pa kolo opremimo tudi z vzratnim ogledalom, košarami za prtljago, varnostno ročico oziroma distančnikom z odsevnikom, sebe pa s ščitniki za komolce in kolena.

Za pregled ustrezne opremljenosti kolesa poprosite policaje, tehnično brezhibnost pa lahko ugotovijo na kolesarskem servisu.

Kdo sme voziti kolo?

Kolo ima pravico samostojno voziti v prometu na cesti otrok, ki je star najmanj 8 let in ima pri sebi kolesarsko izkaznico, ter oseba, ki je starejša od 14 let. Otrok od 6. do 8. leta starosti in otrok do 14. leta, ki nima opravljenega kolesarskega izpita, sme voziti kolo v cestnem prometu le v spremstvu polnoletne osebe. Otrok do 6. leta starosti pa sme voziti kolo le na pešpoti ali v območju umirjenega prometa.

Starostni pogoj za pridobitev pravice vožnje kolesa izpolni otrok z nastopom koledarskega leta, v katerem dopolni predpisano starost. Otroci se praviloma v četrtem razredu osnovne šole usposobijo za vožnjo kolesa, opravijo kolesarski izpit in dobijo kolesarsko izkaznico.

Kje smemo kolesarji voziti kolo?

Kolesarji morajo za vožnjo uporabljati kolesarske pasove, kolesarske steze ali kolesarski poti – označeni so s prometnimi znaki in talnimi oznakami. Te površine lahko uporabljajo le kolesarji in vozniki koles s pomožnim motorjem (do 50 cm prostornine), izjemoma tudi pešci. Kjer teh površin ni, smejo kolesarji voziti po vozišču ceste, če prometna signalizacija tega izrecno ne prepoveduje. Pri tem morajo voziti čim bližje desnemu robu vozišča, vendar ne smejo zavzeti več kot 1 meter od roba vozišča.

Otroško kolo, ki sodi med posebna prevozna sredstva (to so prevozna sredstva, športni pripomočki in naprave, ki omogočajo gibanje hitreje od hoje pešca) pa se sme uporabljati tudi tam, kjer je sicer dovoljena le hoja pešcev (denimo pločnik), vendar le s hitrostjo, s katero se premikajo pešci.

S kolesi ni dovoljena vožnja v naravnem okolju zunaj naselij, zunaj vseh vrst cest, zunaj kolovozov in poljskih poti. Prepoved velja tudi za gozdne in planinske poti. Parkiranje ali ustavljanje v naravnem okolju je dovoljeno le v pasu največ 5 metrov od vozišča, če temu ne nasprotuje lastnik zemljišča in če je to v skladu s predpisi o varnosti cestnega prometa.

Ali sme pešec hoditi po kolesarski poti oziroma stezi?

Pešci smejo praviloma uporabljati le prometne površine namenjene hoji pešcev. Če pa na vozišču ali ob njem ni označenega pasu za pešce, pešpoti ali pločnika, je pa tu urejena kolesarska steza ali pot, tedaj smejo pešci hoditi po kolesarski poti ali stezi, vendar le tako, da ne ovirajo kolesarjev ali voznikov koles s pomožnim motorjem.

Kako hitro smemo voziti kolesarji?

Tako hitro, da lahko kolesar kolo stalno obvladuje ter se zlahka ustavi pred pričakovano oviro. Hitrost mora biti prilagojena stanju ceste, gostoti prometa, vremenskim razmeram, vidljivosti in preglednosti ceste, stanju vozila in morebitnega tovora tako, da lahko v vidni razdalji vozilo ustavi.

Največja dovoljena hitrost kolesarja je omejena na kolesarskih poteh in stezah na 25 km/h, v območjih umirjenega prometa in v območjih za pešce na 5 km/h, na ostalih cestah, ki jih kolesar sme uporabljati, pa lahko vozi največ tako hitro kot ostala vozila.

Kakšna naj bo varnostna razdalja med kolesi?

Primerna razdalja je odvisna od hitrosti kolesarjenja, najmanjša pa naj bo enaka dolžinam treh koles.

Ali moramo kolesarji nakazati spremembo smeri vožnje in kako to storimo?

Da, obvezno ob zavijanju v ovinku ter ob vožnji mimo ovire (denimo parkiran avto, delo na vozišču). Kolesar mora v prvi vrsti upoštevati vso prometno signalizacijo, pri spremembi smeri vožnje pa se s pogledom levo nazaj najprej prepriča, če lahko to stori varno, spremembo smeri vožnje nato nakaže pravočasno in nedvoumno z bočnim iztegom roke na strani, v katero zavija, ter se pravilno razvrsti na vozišču.

Pri samem zavijanju zaradi varnejše vožnje drži kolesar krmilo z obema rokama.

Ali moramo kolesarji ob vožnji na glavi nositi zaščitno čelado?

Zaščitne čelade morajo pri kolesarjenju obvezno nositi mlajši od 14 let, enako pa velja tudi za osebe, ki so mlajše od 14 let in se na kolesu vozijo kot potniki. Zaščitnih čelad ni potrebno uporabljati edino osebam, ki z zdravniškim spričevalom dokažejo, da zaščitne čelade ne morejo uporabljati.

Da bi bolje poskrbeli za svojo varnost ter bili tudi zgled otrokom pa naj bi čelade nosili tudi vsi ostali kolesarji. Vsako bistro glavo varuje čelada! Med kolesarji, ki so v prometnih nesrečah izgubili življenje, namreč prevladujejo predvsem poškodbe glave. Poškodbe glave in možganov pa seveda nosijo tudi za preživele najpogosteje najhujše posledice (ohromelosti, izpadi na mentalnem področju, področju miselnih procesov, čustvovanja, vedenja, odzivanja). Zaščitite si torej glavo in z njo življenje!

Starejši kolesarji, še posebej starejši od 65 let so najpogosteje udeleženi v prometne nesreče (premahnjena pozornost, slabši sluh in vid, počasnejše ustrezno reagiranje). Zanje priporočilo o nošnji čelade velja še posebej.

Kdaj moramo uporabljati luči na kolesu?

Uporaba predpisanih luči je obvezna ponoči in ob zmanjšani vidljivosti (megla, močan dež, sneženje ipd).

Tako kolesar kot kolo pa sta še bolj vidna z dodanimi dodatnimi odsevnimi telesi, kresničkami, odsevnimi trakovi, svetlimi oblačili in obutvijo ter podobnim.

Temno oblečen kolesar ali pešec je denimo v temi viden na 26 metrov, svetlo oblečen na 38 metrov, kolesar s kresničko ali odsevnim trakom pa kar na 136 metrov.

Ali smemo kolesarji voziti eden ob drugem?

Ne. Kolesarji, ki vozijo v skupini, smejo voziti le drug za drugim.

Ali smemo na kolesu prevažati sopotnike?

Na kolesu je dovoljen prevoz otroka starega do 8 let, toda le če je na kolesu pritrjen poseben sedež za otroka in je kolo dodatno opremljeno s stopalkami za noge, ki morajo biti prilagojene velikosti otroka. Otroka sme prevažati le polnoletna oseba.

Sedež za otroka mora biti obvezno narejen tako, da ustreza velikosti otroka, da je trdno povezan s kolesom, da je nameščen tako, da ne ovira voznika in mu ne zmanjšuje preglednosti in gibljivosti, ter da onemogoča morebitne poškodbe otroka. Stopalke tega sedeža preprečujejo, da bi otroci dobili noge med napere (»šprikle«) ter s tem povzročili poškodbo oziroma padec.

Kolesar lahko vozi tudi osebo, starejšo od 8 let, a le na kolesu posebne konstrukcije, ki omogoča varno vožnjo (tandem ipd). Na kolesu posebne konstrukcije se lahko vozi več oseb, vendar mora biti kolo konstruirano tako, da omogoča varno vožnjo več oseb, imeti mora za vsako osebo poseben sedež, držalo za roke in pedala.

Ali smemo voditi živali, denimo pse, na sprehod tako, da tečejo ob kolesu?

Preobremenjevanje živali s tekom ob prometnem sredstvu je prepovedano ravnanje.

Česa ob vožnji kolesa vsekakor ne smemo početi?

Med vožnjo s kolesom je prepovedano: spuščati iz rok krmilo kolesa, dvigovati noge s pedal, voditi, vleči ali potiskati druga vozila, pustiti se vleči ali potiskati, voziti predmete, ki ovirajo kolesarja pri vožnji, voziti druge osebe (razen če ni z zakonom določeno oziroma omogočeno drugače).

Ali lahko vozimo kolo pod vplivom alkohola?

Nikakor, ne sme se ne voziti in tudi ne začeti vožnje. Kolesar ima lahko v krvi največ 0,5 grama alkohola na kilogram krvi oziroma sme voziti kolo le, če ne kaže znakov motenj v vedenju, katerih posledica je lahko nezanesljivo ravnanje v cestnem prometu. Za kolesarje, ki na kolesu vozijo sopotnika, denimo otroka, pa velja meja 0,0 g alkohola na kg krvi. Kolesar tudi ne sme biti pod vplivom mamil, psihoaktivnih zdravil ali drugih psihoaktivnih snovi, ki zmanjšujejo njegovo sposobnost za vožnjo.

Ali lahko vozimo kolo ob poslušanju walkmana ali na kolesu telefoniramo?

Voznik med vožnjo ne sme uporabljati dodatnih naprav ali opreme, ki bi bistveno zmanjševale njegovo slušno in vidno zaznavanje ter zmožnost obvladovanja vozila, torej ne slušalk, ne mobitela, tudi ne pustnih mask in podobnega.

Kako moramo parkirati kolo?

Kolo mora biti parkirano oziroma postavljeno tako, da ne more pasti ter da ne ovira prometa.

Ali smem kolesu dodati prikolico?

Da, a širina priklopnega vozila ne sme presežati enega metra, vez med kolesom in priklopnim vozilom pa mora biti nameščena tako, da lahko kolesar obvlada kolo in priklopno vozilo. Na priklopnem vozilu se ne sme prevažati oseb.

Kako smemo potiskati kolo ob hoji?

Organizirana skupina pešcev ali pešec, ki potiska kolo mora hoditi ob desnem robu vozišča v smeri hoje. Pešec mora kolo voditi na svoji levi strani.

Kako lahko motorno vozilo na cesti prehiteva kolesarja?

Prehitevati sme, razen v izjemah, le po levi strani. Najprej mora voznik motornega vozila dati predpisani znak za prehitevanje (smerni kazalec) in nato na primerni bočni razdalji zapeljati na levo stran prehitevanega kolesa.

Voznik motornega vozila kolesarja ne sme prehiteti, če smerno vozišče za vozila iz nasprotni smeri ni prosto v dolžini, ki je potrebna za varno prehitevanje.

Ali morajo motorna vozila, ki v križišču zavijajo desno dati prednost kolesarjem, ki vozijo ob njih po kolesarski stezi?

Da, voznik motornega vozila, ki zavija desno, mora pustiti mimo kolesarje, ki vozijo ob njem v isti smeri po kolesarskem pasu ali kolesarski stezi in vozijo naravnost ali zavijajo desno. To ne velja le v primeru, da voznik motornega vozila zavija po z znakom označeni prednostni cesti; v tem primeru pa mora biti odvzeta prednost kolesarja posebej označena.

Ali smejo vozila ustavljati in parkirati na kolesarjevih površinah?

Ne. Tako ustavitev kot parkiranje nista dovoljena na kolesarski stezi, kolesarski poti, pločniku, pešpoti ali kolesarskem pasu, prav tako pa tudi ne denimo na prehodu za pešce in v razdalji, ki je manjša od 5 metrov pred prehodom.

Ali sme avtomobilist z zvočnimi signali (hupa) opozarjati kolesarja?

Le izjemoma. Zvočne opozorilne signale lahko voznik uporabi le pri prehitevanju izven naselja, ali kadar je ogrožen sam oziroma je ogrožen kdo drug. Pri prehitevanju v naselju sme praviloma opozarjati le s svetlobnimi znaki.

Avtorja teksta: Tomaž Levičar, Borut Šuštaršič